

SLOVENSKI UČITELJ.

Glasilo „Učiteljskega društva za slovenski Štajer.“

Izaja 5. in 20. vsakega meseca na celi poli in velja do konca sočega leta 2 gld.
Naročnino in dopise sprejema začasni odbor „Učiteljskega društva za slovenski Štajer“ v Ljutomeru.

Štev. 3. V Mariboru 5. julija 1874. Letnik II.

Nemščina po naših šolah.

Da nas bodo častiti čitatelji prav umeli, naj najprevo povemo, da hočemo tukaj govoriti o nemščini po štajerskih slovenskih šolah, t. j. po onih šolah na slovenskem Štajerji, na katerih je slovenščina učni jezik in nemščina pa učni predmet, kakoršnih šol je — gotovo se ne motimo — okoli 200. Naj se ne misli, da bomo o tem jeziku — ker smo Slovenci — strastno govorili, nikakor ne; hočemo marveč prav mirno in nepristansko to stvar obravnavati. Na to nas napeljuje novi izgledni učni črteži, ki so za našo ožjo domovino štajersko veljavni in mero-dajni. V teh so navedeni — kakor se razume — vsi nauki narodne šole, katere so nove šolske postavbe vpeljale. Tu je tudi vsakemu nauku odločeno število ur na teden za vsak poedini oddelek in razred. Samo to nej tukaj določeno, koliko naj se po štajerskih šolah podučuje v drugem deželnem jeziku. No, Nemce in nemške učitelje to malo briga, kajti oni skerbé samo za svoj jezik, za slovenščino jim nej mar, dasiravno bi jo odrasli Nemec skorej tako pri mnogih prilikah upotrebovati utegnil, kakor Slovenec nemščino. Slovenskim učiteljem v štajerskem pa nej na prosto voljo dano, ali podučujejo v nemščini ali ne. Izobraženim Slovincem je v sedanjem času na vsak način treba nemščine znati, a tudi drugim Slovincem, ki kaj po svetu potujejo, znanje nemščine koristí. Vsled tega, a tudi vsled drugih vzrokov, ki segajo pa v politiko, želé tisti (občina, okraj, dežela), ki šole vzdržujejo, da se deca po narodnih šolah na slovenskem Štajerji tudi nemščine uči. Ta njih želja je tudi po šolskih postavah opravičena. Pitanje nastane zdaj, koliko naj se v nemščini podučuje, na katerih stopinjah in kako naj se ta poduk spravi v zvezo z novimi učnimi načerti. Če se ima v nemščini podučevati na kateri šoli, to odločujejo po postavi šolska sveto-

valstva. Vse drugo, namreč na kateri stopinji, koliko in kako? to je pedagogično vprašanje, katero imajo učitelji in učiteljske skupščine reševati. Ker ima pa deželni šolski svet pravico, izgledne učne načerte sestavljati, po katerih se ima vse njemu podložno učiteljstvo ravnati, ima tudi v drugem deželnem jeziku svojo besedo, da-si se mora ozirati na želje poedinih šolskih občin in okrajev. Na kateri stopinji naj se z nemščino pričinja, to je štajerski deželni šolski svet uže v svoji naredbi od 14. sept. 1870. odločil tako-le, da se ima s podukom v drugem deželnem jeziku še le takrat začeti, kedar so učenci v čitanji in pisanji maternega jezika **dober** temelj položili. Po izkušnji učiteljev se otroci v materinem jeziku gladko čitati in čedno pisati naučé (gladko čitanje in pisanje nam velja še le za **dober** temelj,) še le po doveršenem 3. šolskem letu. Sicer je mnogo izjem pri jako pridnih in zmožnih učencih in to velja le za 3- in 4razredne šole, le nekoliko za 2razredne šole; kajti po 3- in 4razrednih šolah obsega 1. razred po 2 šolski leti. Znano je pa, da v 1. razredu otrok ne dobi še dobrega temelja niti v čitanji niti pisanji. Zavoljo tega je treba najmanj še eno leto v drugem razredu porabiti samo za materinščino — še le potem bi se smelo pričeti s tujščino, katera pa uže deco tako zmeša, da potem, ko so se vadili tudi v nemščini, ne znajo tudi slovenščine več toliko nego prej. Zlasti se jim pisanje vse zblodi. Na 2razrednih, in še več pa na 1razrednih šolah naj se z nemščino na vsak način še le po 4. šolskem letu začinja, kajti na teh šolah nejso otroci nikakor tako napredovati mogli v slovenščini, nego na večrazrednih šolah. Sicer pa nemščina na 1razrednih šolah po našem menenji nej na pravem mestu, vsaj v sedanjem času, ko šolstvo nej še uredjeno. Na teh šolah naj bi se torej nemščina učila v 5., 6., 7. in 8. šolskemu letu. Kje pa je na 1razrednicah šolsko obiskovanje tako v redu, da bi otroci vseh osem let v šolo hodili? Gotovo izostane velika večina že po 6. letu iz šole. Ali se pa izplača samo v 5. in 6. letu podučevati v nemščini? Ali je vredno, da se otroci samo nekaj čitati in pisati v tem jeziku nauče in drugega nič?

Ima pa zastran nemščine po naših šolah še več pitanj rešiti, ^{Ima pa} bode le moči. Učni načerti odločujejo učitelju toliko in ^{Ima pa}liko ur na teden podučevati, in sicer skupaj za vse predmete in za vsak nauk posebej, tako tudi za jezikoslovni nauk. Prašanje je zdaj: Ali se pod tem predmetom umeva na slovenskih šolah slovenščina in nemščina? Ali pa naj slovenski učitelj za nemščino še posebne ure odloči? Ali naj torej on več podučuje od nemškega učitelja? Ali naj mar drugim predmetom nekaj ur za nemščino odterga? In na dalje, koliko ur naj se nemščini po poedinih oddelkih odloči? In zopet: Kdo ima pravico o tem odločevati? ali lokalne, okrajne ali deželne učiteljske konference, ali pa samo deželni šolski svet?

Nedavno so se tudi ljutomerski učitelji v lokalni konferenciji o tem posvetovali. Gotovih sklepov nejsi mogli narejati, a izrekli so na deželni šolski svet željo in prošnjo, ki se bode sicer težko izpolnila, ki pa vendar kaže, da se imajo tudi slovenski učitelji za svoje pravice in za pravice slovenskega jezika potegniti. Občno menenje pri tej skupščini je bilo, da se pod izrazom „Sprachunterricht“ ima umeti slovenščino, a za nemščino naj se odterga po eno uro veronauku in telovadbi tako, da bi bila nemščina v 2. razredu 1 ura, u 3. in 4. razredu po 2 uri na teden; kajti reklo se je, da v posebnih urah v nemščini podučevati nej baš dolžnost učitelja, kakor kažó novi učni načerti.

V vsej tej zadevi bi bilo pač treba večjega razjasnila, vsaj o tem, kedo ima odločevati. Zavoljo tega je tudi začasni odbor „Učiteljskega društva za slovenski Štajer“ poprašal deželni šolski svet in ob enem poprosil, da naj se slovenski učitelji, ki imajo primeroma le pičle plače, ne preobložijo z nemščino.

Mislimo, da se s tem korakom drugi odborniki našega društva in tudi ostali učitelji po slovenskem Štajerji strinjajo.

O oddelkih po razredih.

(Konec.)

Pri petrazredni šoli je bilo v 3., 4. in 5. razredu po dva oddelka ustanoviti, da se je vsakemu šolskemu letu odločila svoja stopinja, kar je po eni strani opravičeno. Če bi namreč primerno število otrok zadostilo vsako leto, to je, če bi vsaj 25—50 otrok skozi osem let vsako leto napredovalo od stopinje do stopinje, bili bi oddelki opravičeni, koristni in potrebni. Toda skušnja uči, da po višjih stopinjah se vedno manjše število pomika iz razreda v razred, in kaže se vedno manjše število tistih, radi katerih bi bil višji oddelok v razredu potreben. Radi 5—10 otrok pa, ki so različne starosti in znanosti od ostalih, nej posebno koristno popolnem ločene oddelke napravljati. Vendar bi svetovali, da so na dobro uredjenih petrazrednih šolah oddelki v 4. in 5. razredu. Vendar bi po večjem zado-
stovala samo v 5. razredu 2 oddelka.

Govoriti imamo zdaj o čveterorazredni narodni šoli. Vsakemu šolskemu letu odgovarja ena stopinja; za osem šolskih let treba je tedaj osem stopinj, osem oddelkov, kateri se morejo tako razdeliti, da na vsak razred po dva oddelka spadata. In res imajo „izgledni učni čertezi“ plan, v katerem nasvetujó po dva oddelka v poedinih razredih. Imajo pa tudi načert, v katerem obsega 1. razred samo 1. šolsko leto, drugi in tretji obsegata po 2 oddelka, četrti razred pa obsega 3 oddelke. Ti „čertezi“ imajo pa poleg tega načert za 1. razred čveterorazredne šole tako sestavljen, da se s tem 1. razredom vred tudi deklice poslednjih

let, 7. i 8. leta podučujejo. Kaj pa je v tej zadevi naše menenje, katerega pa nikakor nezmotljivega in merodajnega imenovati nečemo? Ker smo teh misli, da strogo osem različnih šolskih stopinj v sedanjem praktičnem šolstvu nej treba razločevati, in ker bi v nižjih razredih oddelkov nikakor ne svetovali, zavoljo tega bi menda tako vredjena 4razredna šola zadostovala, ki bi 6 stopinj razločevala. Naj bi torej 1. in 2. razred bila brez oddelkov, 3. in 4. razred pa naj bi vsak po 2 oddelka obsegala. Da bi se največje deklice z najmanjšimi dečki (ali tudi deklicami) vred v 1. razredu podučevale, za to bi se mi jako težko odločili. Z ene strani se je treba z najmanjšimi otroci vedno pečati, toliko pri pisanji in čitanji (ki sta v zvezi), kakor pri številjenji in kazalnem poduku. Ostaja torej učitelju malo ali nič časa, da bi se mudil z drugim oddelkom, namreč z odrastlimi deklicami. Z druge strani bi bilo za te nekako poniževanje, da bi se družiti morale z najmlajšimi v 1razredu, na kar se je treba ozirati pri častilakomnem ženskem spolu. Naše menenje glede združevanja oddelkov v 1 učno sobo je ta, da naj se le 2 bližnja, sorodna oddelka izbereta, da je mogoče vsaj nekaj predmetov skupno razlagati in izpraševati in da se odderek od oddelka še kaj naučiti more.

Pristopimo k trirazrednim šolam. „Izgledni učni načerti“ nasvetujó v 1. razredu 2 oddelka, v 2. in 3. razredu po 3 oddelke. Ker nejsmo prijatelji 2 oddelkov, moramo že vsled doslednosti toliko več pobijati 3 oddelke v 1 razredu. Naš nasvet v zadevi te šole bi bil dvojen.

Na tisti trirazredni šoli, kjer je šolsko obiskovanje uredjeno, kjer je napredek hvalevreden, da mnogo otrok napreduje vsako leto od stopinje do stopinje, tam naj se pač razločuje 6 oddelkov, v vsakem razredu po 2. Na vseh drugih trirazrednih šolah bi vsaj začasno zadostovalo 5 oddelkov, to je 1. razred brez oddelka, 2. in 3. razred po 2 oddelka.

Pri razločevanji v oddelke in razrede naj se več ozira na znanost nego na starost. Pri trirazredni šoli se tudi svetuje v oni knjigi, da se najstarejše deklice podučujó s 1. razredom vred, kar pa mi tudi ne odobrujemo popolnem.

Kaj pa 2razredne šole? „Učni načerti“ svetujejo v vsakem razredu po 3 oddelke. V 1 razredu naj bi pač več nego 2 oddelka ne bila, tudi v 2. razredu le tedaj 3 oddelke, ako so res učenci po znanosti in zmožnosti tako različni med seboj, da je neobhodno treba treh oddelkov.

Enorazredne narodne šole pa so dvoje: nerazdeljene in razdeljene (celodnevne in poldnevne). Pri nerazdeljenih se svetujó 3 oddelki, kar tudi mi odobrujemo. Tu se pa tudi svetuje, da naj se dečki in deklice 3. oddelka posebej podučujó, za kar pa mi nejsmo, ker razdeljevanje že predač sega, kar pa nikakor koristiti ne more.

Pri razdeljenih enorazrednih šolah se razločujete 2 skupini, ena dohaja v šolo dopoldne, druga popoldne. „Učni načerti“, nasvetujó zopet za vsako stopinjo 3 oddelke. Dva oddelka bi mi odborili pri vsaki skupini, ako se tako uredi, da obsega ena skupina dečke in druga deklice. Ako so se pa skupine z ozirom na znanost in starost otrok naredile, tedaj naj se k večjem skupina, ki ima starejše otroke v 2 oddelka razdeljuje. To so naše misli o oddelkih sploh in še posebej o oddelkih, ki se razločujó v knjigi „izgledni učni načerti“, katere v resno pre-mišljevanje vsem učiteljem še enkrat priporočamo.

Zgodovina v narodnej šoli.

(Janko Žirovnik.)

III.

Egipčani.

Najstareja zgodovina tega naroda je jako temna, in iz nezanesljivih virov. V začetku historične dobe ste bile baje dve državi v Egiptu in sicer ena s stolico Memfis in druga s stolico Tebe, kteri ste se pa pozneje združili v eno. Pervi kralj v Egiptu je bil Menes, ki je baje vladal 4000 l. pr. Kr.¹⁾ Stoloval je v Tis-u v gorenjem Egiptu, kjer so bile pozneje Tebe najvažnije mesto, čegar razvaline so še dandanes znamenite. Menes je zedinil pod svojim žeslom več posameznih držav, skerbel z dobrimi jezovi, da reka Nil nej skode delala, in si utemeljil stolico Memfis. Zraven države Memfis je bilo v Egiptu še tudi nekaj družih držav, o kojih pa nič važnega ne vemo, in so se po malem združile z glavno državo. Naslednikov Menes-ovih nam nekaj našteva do leta 2200 pr. Kr. egiptovski duhoven Maneto, vendar še nej dognano, da bi bila vsa ta imena prava.

Najbolje znamenit kralj po Menes-u je Moeris (Amenemha III.) l. 2200 pr. Kr., ki je baš združil državi Memfis in Tebe v eno in potem stoloval v Tebah. Ta kralj je uže prevedel, da je blagostanje dežele odvisno le od rednega preplavljenja reke Nil-a. Radi tega je zaukazal izkopati jezero²⁾, kamor se je Nil, ako je preveč narastel, odtekal, če je bil pa Nil premajhen, tedaj so odperli zaturnice tega jezera in voda se je iztekala po polju in tako deloma Nil nadomestila. Moeris je tudi dal zidati velikansko palačo Labirint, v katerej je bilo več templjnov in baje tritisuč sob; polovica (1500 sob) bila je nad in polovica pod zemljo.

¹⁾ Prešnji zgodovinarji so stavili Menes-a v osmo tisočletje pr. Kr.

²⁾ Jezero se je tudi imenovalo po kralju „Moeris.“

Ta palača je bila tako izredno lepo in umetno napravljena, da jo je Herodot kot najbolje velikansko stavbo na svetu, občudoval¹⁾

Leta 2100 prideró iz Aziji mogočni Hikzi, pastirski narod, v Egipt, podvržejo si deloma deželo in v njej gospodarijo do leta 1600 (?)²⁾ Po mnogih praskah so tebanski kralji otresli težki jarem in omejili Hikze na njih terdno taborišče pri Peluziju, od koder jih je pa Tutmoz III. izpustil v Sirijo ter naredil mir. —

Po izgnanji Hikzov so egipčovski kralji³⁾ stolovali v Tebah in država se je krasno razvijala. Iz te dobe datirajo največ one velikanske palače, tempeljni⁴⁾, rake v skalvoji in sfinks-ova sprehajališča, ki so se okolo Teb razprostirala. Kralji so se trudili, da bi si podvergli sosednje dežele, kar se jim je deloma tudi posrečilo (Sirijo in Mezopotamijo). Najbolje pa je razširil Egipt Ramzes (1394—1328 [?]), ki si je podvergel Etijopijo in proderl celo do črnega morja. Dal je sozidati mnogo velikanskih stavb, izmed kojih se naj bolje odkujeta Ramesej in oni tempelj v Nubiji, ki je v skalo usekan. Njegovi nasledniki so si dali v skalnato gorovje blizu Teb, vsekati rake. Po dolgih hodnikih, stopnicah in mostovžih se je dohajalo v notranjost tega skalovja k posameznim rakam, kjer so ležali kralji v dražih rakvah. Umetne podobe so kinčale stene. Tako so imeli torej Egipčani „mesto mertvih“, ki je pa gotovo jako veliko truda prizadejalo predno je bilo dodelano.

Za časa vlade njegovega naslednika Menefta (1328—1309), ki je bil pač slab vladar, je baje Mozes peljal Izraelce iz Egipta⁵⁾ (1325.)

Toda „za solncem pride dež“ in tudi veljava Egipta je jela pešati. Bolje oddaljena posestva v Afriki so se odcepila

¹⁾ Gerk Herodot „oče zgodovine“ je bil sam v Egiptu in jako obširno poroča, vse kar je tam videl in čul od tamošnjih duhovnov. Vendar pa nej posebno verjetno, da bi bilo vse istinito, kar so mu zviti egipčovski duhovni povedali, ker je bil tujec, in so oni tujce radi malo za nos vodili. Čuditi se pa vendar moramo, da je še toliko pozvedel od njih. Sicer se je pa Herodot tudi včasih, opazuje tamošnje življenje, sam motil. On¹⁾ pr. terdi, da Egipčani nejso marali pšeničnega in ječmenovega kruha, ampak so jedli le kruh iz Olire in Ceje. A dognano je, da so tak kruh, le jedli reveži, in baš pšeničen in ječmenov kruh bogataši.

²⁾ Maneto pravi da so bili Hikzi samo 340 let v Egiptu, kar je bolj verjetno.

³⁾ V bibliji se nahaja ime „Farao“. To nej bilo lastno ime kacega kralja, ampak je pomenjalo „solnce.“

⁴⁾ Ti tempeljni so narejeni deloma iz take tvarine, ki se je uže pri prejšnjih stavbah rabila

⁵⁾ Niti Maneto, niti Herodot ne vesta ničesa o Izraelcih. Pač pa pripoveduje Maneto o Hikzih, ki so od jutra siloma v deželo upali. Nekteri zgodovinarji pa terdè da so Hikzi bili Izraelci, kar pa pač nej verjetno, ker so imeli Hikzi vse druge lastnosti nego Izraelci.

in azijatska so jim je odvzeli Asirci (1252 [?]). Pozneje so še celo Etijopi (v osemstoletji) upadli v deželo in nad 50 let v njej vladali. Vendar Egipčani prepodé Etijope (okoli 700) iz dežele, v katerej je potem vladalo dvanajst knjezev (Dodekarhija).

Psametihi Sajski (670—616), eden dvanajsterih, s katerim se prične nova doba egiptovske zgodovine, je radi večjega blagostanja poklical Gerke v deželo. Radi tega pa ostali vladarji Psametiha zavidajo in skleno uničiti ga. A on, ker je baš radi blagostanja svoje deželice imel več pomočkov in ker so ga podpirale najete gerške čete¹⁾, premaga sovražnike ter gospodari sam v deželi. Potem stopi radi kupčije s Feničani in Gerki v zvezo ter dá egiptovske dečke gerščine učiti, da bi bili potem tolmači. A te prenauredbe domačine tako užalé, da se nad 200.000 duhovnov in vojakov izseli v Etijopijo.

Njegov sin Neho (616—600) skuša Egipet zopet tako razširiti, kakor je bil za časa Ramzes-a. Posreči se mu uže, da si Palestino in Sirijo podverže, vendar ga babilonski kralj Nebukadnecar pri Circeziju (604) nabije in ga tako siloma omeji na dosedajni obseg Egipta. Toda babilonski kralji nejsjo bili še s tem zadovoljeni, temveč so jemali posestvo za posestvom onemoglim Egipčanom. To in pa nevolja Egipčanov, ker so kralji tako ugajali tujcem, imenoma Gerkom, provzroči, da se vojaki upró in ubijó tadanjega kralja Apri-es-a (594—570), ki je bil Neho-v stričnik. Na to si Egipčani Amazi-ja (570—526 kralja izvole, ki, čeravno je v mladosti razuzdano živel, vendar modro vlada in še boljše pospešuje občevanje z Gerki, kakor prejšna dinastija. Egiptovski duhovni poročajo, da je bilo takrat 20.000 mest in trgov v deželi, in Egipet je došel do popred nepoznanega blagostanja.

Vendar to blagostanje tudi zdaj dolgo ne traja, in uže Amazijevega sinu Psamenit-a, ki je jedva šest mesecev vladal, perzijanski kralj Kambiz pri Peluziji nabije ter si podverže deželo (525).

Od tega časa Perzijani vladajo v Egiptu in tudi zmage Helencev čez nje, ne osvobode Egipčanov. Stoperv po smerti Aleksandra Veličega, ki je vse jutrovo predručal, je Egipet zopet samostojen in dospe do velikega blagostanja, ker so kralji iz dinastije Ptolemejev umni vladarji, ki tudi znanosti podpirajo, uhod Gerkom dovoljuje in kupčijo povzdignó²⁾. Toda

¹⁾ Tako pripoveduje Diodor, kar je bolj verjetno nego Herodet-ova pripovedka o daritvi iz železnih ščitov.

²⁾ Ptolemej I. Lagi da, od Aleksandra Veličega utemljeno Aleksandrijo, dodelati, kjer potem tudi stoluje. Poleg aleksandrijske biblijoteke in muzeja, (ki je bil posvečen vsem znanostim in v katerem so se nahajali, največji umotvori starega veka) da zidati národni tempelj, v katerem naj bi se vse religije zedinile. Radi tega tudi da iz Sinope pripeljati posebnega boga, ki naj bi predstavljal gerškega Ceuz-a egiptovskega Amon-a in judovskega Jehovo. Tega boga so imenovali: „Sirapis.“ Vendar

uže po smerti tretjega Ptolemeja, začne Egipet pešati. V drugem stoletje p. Kr. se jamo Rimljani utikati v njegove zadeve, ker jim mladostnost Ptolemeja Epifaneja da lepo priliko in poznejši kralji v tej dobi so skoraj rimski sluge, dokler Egipet ne postane rimska provinca (30 pr. Kr.).

(Dalje prih.)

Dopisi.

Iz Šmarja pri Celji. 4. decembra pretečenega leta rodilo se je pri nas učiteljsko društvo. V odbor so bili vključeni: Franjo Jurkovič za predsednika in knjižničarja, Josip Brinšek za predsednikovega namestnika in denarničarja, Mat. Šumar za tajnika, J. Kraner in M. Pezdevšek za odbornika. Udov ima društvo sedaj 16 pravih in 4 podporne. To je sicer majhno število, a za naš neugoden okraj dosta veliko; upamo pa, da jih počasi dobimo še več. Zborovalo je društvo v vsakem mescu po enkrat; v pretečenem mescu nej bilo zbora, ker so udje sklenoli, izletu celjskega učit. društva v Konjice se pridružiti, pa ostali so doma, ker je bilo vreme neugodno. Opomniti moram, da je delovanje našega društva jako marljivo, želiti je le, da bi ne opešalo.

Zadnji zbor, 11. t. m. na Sladkigori je bil naj lepši, kar jih je društvo dosedaj imelo. Uže ob 8 $\frac{1}{2}$ zjutraj so se zbrali domači učitelji na Sladkigori; počastili so nas tudi učitelji iz konjiškega, slov. bistrškega in rogaškega okraja, ter nam pokazali s tem svojo prijateljsko ljubezen. Na dnevnem redu so stali sledeči predmetje: 1.) denar, državna dolžna pisma, akeije; 2.) materni jezik v narodnej šoli (nadaljevanje), 3) o odgoji. Predno se k dnevnem redu preide, pozdravi predsednik J. Zbrane ude in učitelje iz tujih okrajev, ki so zbor pohodili, z „dobro došli!“ O prvem predmetu je govoril g. Brinšek, ter svojo nalogo dobro rešil. Važnejši za nas slovenske učitelje je bil drugi predmet, o katerem je govoril narodni učitelj g. Anderluh; gospod govornik je le preveč (?) hervasčine hotel vsiliti, kar pa udom nij šlo v glavo. ⁽¹⁾ Če bo mogoče, bodem Vam o tem prihodnjič več poročal. ⁽²⁾ O tretjem predmetu je govoril predsednik našega društva. ⁽³⁾ Želiti bi bilo, da bi se v naših društvih prednašalo v milej materinščini, ker slovenski učitelj podučeva in odgojeva otroke slovenskih starišev. Akoravno je govoril gospod B. nemški, nam je vendar dobro vstregel; le tako naprej in imejmo potrpeljenje drug z drugim. Po dovršenem dnevnem redu predlaga g. Brinšek, naj bi učitelji g. Kapunu,

boga nej bilo mogoče videti, ker je imel posebno svetišče (kakor pri Judih „skrinja miru in sprave.“) Tudi je Ptolemej utemeljil razne druge veličastne stavbe, ki so za se delale oddelek mesta (tako zvani: „Braheion.“) Da bi si Jude pridobil jim dovoli naseliti se v Aleksandriji in dá njih sv. pismo iz hebrejščine s pomočjo 72 tolmačev v gerščino prestaviti. Aleksandrija je bila v tedajnem času za svetovno kupčijo najvažnije mesto, ki je imelo 300.000 prostih prebivalcev in poleg teh 400.000—500.000 sužnjev.

¹⁾ Prosimo, da bodemo ta stavek bolje umeli.

²⁾ Njegov jedernati govor prinesemo prihodnjič.

Ured.

našemu okr. šol. nadzorniku poslali zaupnico v tolažbo, ker ga je „Slov. Narod 4. t. m. neki hudo razmesaril, a propal je sê svojim predlogom. Potem priporočuje predsednik J. Učiteljsko društvo za slov. Štajer in „Slov. Učitelja“, glasilo njegovo. Pristopili so vsi k omenjenemu društvu, ter se naročili na „Slov. učitelja.“ ¹⁾ Storite tudi drugi učitelji slovenski tako in delajmo složno in vzajemno v blagor naše mladine, naše domovine! Sloga jači, nesloga tlači.

Redek izgled gostoljubnosti je pokazal sladkogorski župnik gosp. Kene, poseben prijatelj učiteljev in narodnega napredka. ²⁾ Bilo nas je 18 učiteljev in vse je povabil k svoji mizi, preobloženi z dobrimi jedili in sladko pijačo. Nočem govoriti o napitnicah, ki so se veršile pri skupnem obedu, omeniti le moram, da smo polni hvaležnosti do gosp. župnika se težko težko ločili. Hvala gre tudi gospodu Pezdevšek, sladkogorskemu učitelju, ki nas je z svojo dobro kapljico še posebej pestoval.

Od Save. ³⁾ K skupnej učiteljskej konferenci za okraje Kozje, Sevnica in Brežice se je 27. majnika t. l. na Planini (Montpreis) zbralo 31 udeležnikov, mej katerimi je bil tudi ondošni kraj. šol. svet zastopan.

Iz zapisnika omenjene skupščine povzamemo sledeče: Prečitanji i potrjenji zapisnika o zadnjem zborovanji 30. okt. p. l. sledê poročila c. kr. šol. nadzornika o nadzorovanih šolah, koja se na znanje vzamô. Dalje naznanja g. predsednik, da se je kot odškodnina stroškov za potovanje k tem konferencam za vsakega učitelja 10 gold. v proračun vzelo (in sicer za vsako konferenco 5 gold., ker ima biti še ena letos.)

Na predlog g. Lesjaka se ima okr. šol. svet Kozjanski naprositi, da preskerbi v tem okraji izplačo onih stroškov za preteklo leto, ker se jim še do sedaj nij izplačalo.

Glede dekoracije c. kr. okrajnega glavarja gospoda Josek-a se voli deputacija 3 učiteljev, koja ima dekoriranemu šolskemu prijatelju vošila tukajšnjega učiteljstva pokloniti.

Več dopisov in mnogovrstnih ukazov se vzame na znanje.

K odstavku 9., ukaza sl. c. kr. dežel. šolskoga sveta (štajerskega) 14. sept. 1870 stavita gg. Vezenshek in Ornik po daljšem posvetovanji sledeči predlog: „Po vsih ljudskih šolah teh okrajev naj se uk v drugem dežel. jeziku prične z III. šolskim letom.“ Ta predlog se s 15. proti 13. glasovi zavrže, in oni g. Poljaneca obvelja, ki se glasi: „Uk v drugem dežel. jeziku naj se po enorazrednih ljudskih šolah začne z IV., na več razrednih pa s III. šolskim letom.“

Stalnemu odboru se toraj naroči, da ima na podlagi tega sklepa in normalnih učnih črtežev za šole teh okrajev ustrojiti načrt šolskih ur in podučevanja, ter ga prihodnej skupščini predložiti. Za poslance v deželno konferenco so voljeni gg. Böhme jun., Ornik in Kregar; v stalni odbor okrajne konference pa gg. Jarc in Kliné (zapisnikarja) Ornik, Dernač in Böhme (odborniki.)

¹⁾ Slava verlim učiteljem!

²⁾ Tudi redka prikazen.

³⁾ Zarad mnogih došlih spisov zakasnen.

Konečno še g. Dernjač predlaga, naj se sl. okr. šol. svet naprosi, da preskrbi šolam družbene pečatnike sè slovensko-nemškimi napisom.

Prihodnja skupna učiteljska konferencija za omenjene okraje bode v Brežicah, natančneje določbe se objavijo pozneje.

Iz ormuškega okraja. Ormuško učiteljsko društvo je imelo svoj mesečni zbor 11. junija t. l. v šolski sobi 3. razreda. Gospod predsednik društva pozdravlja nazoče družbanike, potem se zapisnik zadnje seje 7. maja prebere in naznani vabilo ptujskega učiteljskega društva, katero uljudno k ondotnem zboru 11. t. m. vabi. Potem se voli poslanec k staj. „Lehrerbundu“, izvoljen je bil g. Ravšl. Po volitvi povzame besedo g. Kovačič, nadučitelj iz Središča, in govori o odgoji otrok v domači hiši do dobe šolskega obiskovanja. Potem stavi g. Kovačič tudi predlog, naj bi g. Šmidinger, kot zastopnik učiteljstva pri okrajnem šolsk. svetovalstvu o svoji delavnosti za šolstvo kaj poročal. G. Ravšl predlaga, naj bi se zaradi slabega šolskega obiskovanja okrajno šolsk. svetovalstvo prosilo, da se z vso ostroostjo krajnim šolsk. svetovalstvom naroči, da se zanaprej ostro po postavah v tej zadevi ravna. Oba predloga sta bila sprejeta. — Pomilovati je, da nekateri udje društva prav redko društvo obiskujejo. Morebiti se hočejo že letos ravnati po novih učnih načertih, po katerih prostega dneva za zborovanje ne bodo imeli??

Ne premislijo pa, da baš novi učni načerti terjajo veliko posvetovanja, kar je le v društvu mogoče. Str.

Iz mariborske okolice. Učiteljsko društvo mariborske okolice je imelo 11. junija t. l. svojo periodično sejo. Navzočih je bilo 15 učiteljev. Načelnik društva g. Udl pozdravlja pričujoče ter jih opominja k edinosti, ker le ta krepí. Po naznanjenih administrativnih društvenih zadevah govori učitelj Družovič o svetovni rastavi l. l. na Dunaji. „Umetnost, tako je govoril ta gospod, kakor se je pred le tu in tam pokazovala, bila je pri razstavi v svoji velikosti do verhunca dospela. Vse je kazalo, kako človeški duh premišljuje, naprej hiti, nikoli in nikjer ne praznuje, povsod obrača si naravo in nje moči v prid in dobiček. Videti je bilo, kako vsi narodi, zavzeti za napredek, odgojo in poduk nežne mladine, skerbeči za sredstva, koje ta težavni posel po mogočnosti pospešujó in olehčajó, drug drugega prekositi hote. Bodimo delavni, izobražujmo mladino; ure, o kojih z mladino o naravi božji govorimo, so gotovo najslajše. Razstava nam je bila izgled, kaj morete delavnost in bistrost duha doseči. Odgojajmo delavne in bistre državljané, podbujajmo ljudstvo, da postavi krasne in zdrave učilnice, ker one so kinč naroda, znamenje napredka in pot k blagostanju. Sklenil je z besedami: Pomagaj si sam, in Bog ti bo pomagal!

Za njim povzame besedo učitelj Baumgartner, ter povdarja s tehtnimi besedami, kako se je do sedaj telesna odgoja zanemarjevala. Najdejo se še sedaj žalibog učilnice, podobne bolj hlevom nego učilnicam, temne, nizke, mokre z okuženim zrakom napolnjene duplje. Kako se skerbi o takih krajih za vsestransko odgojo? More bister duh bivati v hirajočem telesu? Telo potrebuje za krepčanje in razvijanje zdrave hrane, vsestranskega gibanja, zdravega zraka, primerne toplote in luči. Vsestransko gibanje telesa, t. j. telovadba se mora v ljudski šoli z največjo skerbjo

gojiti. Tudi ženski spol bi se naj telovadil, saj njih poklic sam na sebi že terja krepkega telesa. Zavoljo zdravega zraka in zadostne toplote je treba šolska poslopja tako graditi, da bodo svitile visoke prostorne izbe v njih, preskerbljene s potrebno ventilacijo. Končaje svoj govor zakliče: Izrečajmo ljudi, bogovom enake!

Na prigovor g. Miklošiča je društvo za zavod učiteljskih udov v Gradci deset goldinarjev darovalo. Tudi so udje sklenili, nov šolski list, „Slovenski učitelj“ podpirati.

Jarenina, 14. junija 1874.

Slekovec.

Iz celovške okolice. Dne 29. in 30. oktobra pr. l. imeli smo učitelji Celovškega okraja svojo redno skupščino. Obravnavalo se je o različnih predmetih. Največje važnosti za naše slovensko-nemške šole bilo je posvetovanje o rabi šolskih učnih knjig, zlasti v prvem razredu. Nekateri krajni šolski sveti so namreč zahtevali, naj se sedanji slovensko-nemški abecednik odpravi in čisto nemška „fibel“ v šolo vpelje. Čudno! Pričela se je o tem ostra debata, kajti tudi nekateri učitelji so bili tega menenja, da bi se pričelo najpoprej z nemškim, a stoprv potem s slovenskim čitanjem. Pri tej priliki se je povdarjalo, da sedanji abecednik nikakor ne vstroža koroškim šolskim razmeram (kar je tudi istina. Pis.), da ljudstvo hoče in zahteva nemščine itd. G. deželni šolski nadzornik, ki je bil pri seji navzoč, pa je povdarjal, da je slavni deželni šolski svet prepričan, da je le na podlagi materinega jezika mogoče, nemščine do dobrega naučiti se, ter je okrajno učiteljsko skupščino pozival, naj ona izmed sebe izvoli poseben odbor, kateri bode imel nalogo sedanji slovensko-nemški abecednik tako preustrojiti, da bode zadostoval koroškim razmeram. Ta odbor naj takoj prične svoje delovanje in pri prihodnji učiteljski skupščini o tem poroča. Predlog je bil sprejet in voljeni so bili sledeči gg.: Fuger, Javornik, Valentinič, Kokošinec, Krasnik, Drosk in Podobnik. Ker pa je tudi v Velikovškem šolskem okraju enaki odbor voljen, se je pri prvi odborovi seji na predlog učitelja Podobnika sklenilo: naj oba le-ta odbora v vzajemno delovanje stopita. Tako mislim, da bode posrečilo se, nov slovensko-nemški abecednik sestaviti, kateri bode za tukajšnje razmere pripravnejši in praktičnejši nego je sedanji. *)

Ljudsko šolstvo tukaj očitno napreduje, le šolsko obiskovanje je sem ter tje nekoliko zmedeno in ne more v pravi tiri priti. Šolske oblasti bodo morale bolje energično postopati, posebno pa nekaterim klerikalnim fanatikom malo peruti pristriči.

Najlepša nadeja pa je, da se bode ljudstvo novih šolskih postav srčno oklenilo, ter tako šole povzdignilo na pravo stopinjo. S tem pa bodo najhuje kaznovani oni, kateri zoper svobodno šolstvo in napredek rujó.

Podčeren.

*) Naše menenje pa je, da bi se za slovenske šole po vsem Slovenskem ene in iste šolske knjige, pa izvrstne sestavile. V tem smislu naj bi prihodnje deželne učiteljske skupščine po vseh slovenskih deželah slavno vlado naprosile. Sicer hočemo o „šolskih knjigah“ v kratkem obširnejše pisati.

Ured.

Slovstvo.

(„Abecednica s podobami za čitanje i čtetje“), o kateri smo uže v 1. številki nekaj povedali, se prodaja po 30 kr. a. v. ne samo v tiskarnici družbe sv. Mohora v Celovci, ampak tudi pri gg. knjigoteržcih: v Gorici pri Wokulatu in Filaku, v Ljubljani pri Gerberju, v Mariboru pri Ferlincu, v Celji pri Geigerju, v Novem mestu pri Tandlerju, v Zagrebu pri Hartmanu, tudi na Banjšicah (pošta: Görz — Canale) pri pisatelju. Kdor po pošti prejema, plača poštnino; ako bi pa kedo 10 Abecednic (z nakaznico) naročil pri pisatelju, ne plača poštnine od njih. —

Redka prikazen je dan danes, da se duhovnik za sedanje šolstvo zanima, ali ga celó podpira. Kolikor redkejša pa je, toliko veselejša. G. And. Žnidarič, okrajni šolski nadzornik tolminskega okraja na Goriškem, je slovenski duhovnik, ki je za napredek narodnega našega šolstva jako unet. Njemu nejso nove šolske postave izvir greha in nevero, marveč spodbujevalni nagib k delavnosti, v katerej reči je on sam lep izgled ne samo svetnim učiteljem, marveč tudi učiteljem duhovskega stanu. Lani je bil izdal „ključ“ za poštevanje, razštevaje in metrično mero, letos je spisal in založil „Abecednico“ s podobami za čitanje in čtetje, katera je morala pisatelja dosti truda a tudi dosti penězov stati, ker vidimo v njej dosti ličnih podob in nekaj na novo vlitih čerk. Knjiga ta je namenjena učiteljem narodnih šol in sploh mladinskim odgojiteljem, tudi očetom in materam, sestavljena je tudi tako, da jo lahko tudi učenci sami rabijo za vaje v čitanji. Te vaje so dvojne, edne za mala pismena, druge za velika pismena. Perve vaje, prav kratke, so na 4 straneh poleg podob, druge so na ostalih 19 straneh („Vadbe v čitanji velikih pismen“). Perve vaje obsegajo imena i popise podob ter so razdeljene v toliko poglavji, kolikor je podob, namreč v 22. Vsako poglavje ima najpred številko, potem podobo, ime i kratek popis podobe. Ta kratkoča ima to dobro, da pusti učiteljem, odgojiteljem, materam dovolj prostora za svoje dodatke. Pri vsaki podobi se lahko veliko doda in dopove: N. pr. o „igli se lahko dostavi, kaka je, iz česa je, kdo jo izdeluje, čemu se rabi, itd. Na dalje: V drugih Abecednikih se nahaja po več strani napolnjenih s samimi zlogi ali z besedami, ki so brez vezila, ki nejso v stavke vezane, ki so kakor kamenje razsutega zida razmetane. To je kaj dolgočasno pusto polje! Takega nejma „Abecednica“, ker ga njena metoda ne potrebuje. „Abecednica“ je postavila na perve strani kazavni poduk, kar imajo drugi Abecedniki na poznejših straneh. „Abecednica“ kaže najpred v podobi, kar potle v besedi izrazi. Ta pot je naravna, pravilna. Kaj tacega nemajo šče Nemci ne, kakor so te podobe, katere služijo dvojnemu namenu: kazalnemu poduku i izpoznavanju pismen. Mislimo torej, da bi se moglo slevensko učiteljstvo nove dobe po pravici ponašati s to „Abecednico“. Priporočamo je najtopleje vsem č. čitateljem našega lista.

Šolske novice in drobtine.

(„Učiteljsko društvo za slovenski Štajer“) veselo napreduje, število družabnikov od dné do dné narašča. Učitelji po slovenskem Štajerji drug za drugim k našemu društvu pristopajo; povsod se kaže navdušenje za to novo podvzetje, tako so se n. pr. vsi učitelji šmarskega okraja kar incorporate k novemu društvu pridružili. Začasní odbor je do zdaj tako-le deloval: 16. junija je odposlal v smislu denasnega uvodnega članka prošnjo na slavno c. kr. deželno šolsko svetovalstvo v Gradci; 24. junija se je društveni odbor obrnil do vseh okrajnih učiteljskih društev na slovenskem Štajerji s pismom, v katerem se ona za menenje poprašujo: 1) kedaj naj bi bil obéni zbor „Uč. društva za slovenski Štajer;“ 2) kje? 3) katere predmete želi okraj. učit. društvo za dnevni red in 4) kateri kraj bi bil ozirom na delavne moči najpripraviši za stalni sedež našemu društvu. Odbor je tudi z odličnimi naprednimi učitelji v interesu splošne učiteljske solidarnosti marljivo dopisoval. Tudi med neučitelji je živo udeležanje pri našem društvu. Tako so se kot podporni udje pridružili k našemu društvu sledeči p. n. gg. iz Ljutomera: Dr. Mravljak, odvetnik, J. Gomilšak, priv. uradnik, M. Zemljčič, trgovec, Ivan Kastelic, c. kr. okr. sodnik, Schwarz, lekar, F. Seršen, trgovski voditelj, Karl Höchtel, c. kr. notar in J. Rupelj, teržan. Po drugod pa p. n. gg.: Dr. Janko Sernec, odvetnik v Mariboru, Dr. Prus, odvetnik v Konjicah, J. Skaza, veliki posestnik v Šmarji, Oset, trgovec na Vranskem, Šentak, trgov. na Vranskem, Žuža, dekan in kanonik v Laškem, Šušteršič pos. in koncip. v Vidmu, Tanšek, koncip. v Brežicah, An. Znidarčič, okrajni š. nadzornik v Banjšicah (Goriško.) Vodopivec, vikar v Srednjem pri Kanalu na Goriškem. (Dalje prih.)

(V deželno učiteljsko konferencijo v Gradci) so voljeni sledeči učitelji po slovenskem Štajerji: Za breški okraj g. Ivan Ornik, nadučitelj v Brežicah; za celjske okolice okraj g. Filip Koderman, učitelj v Frankolovem; za gornjegradski okraj g. Mihal Červ, učitelj v Gornjem Gradu; za kozjanski okraj g. France Böhheim, učitelj v Kozjem; za laški okraj g. Bl. Kropelj, učitelj v Zidanem mostu; za ljutomerski okraj g. Ivan Lapajne, nadučitelj v Ljutomeru; za ormuški okraj g. Schmidinger Jože, nadučitelj pri Veliki nedelji; za ptujski okraj g. Sernec Alojz, učitelj pri sv. Andražu na Goriškem in g. Jak. Ferk, učitelj v Ptujem; za rogaški okraj g. Šim. Škrabelj, nadučitelj pri sv. Križu; za sevnjski okraj g. Sebast. Kregar, učitelj pri sv. Antonu; za vranski okraj g. Jur. Agrež, nadučitelj v Brazlovčah; za šoštanjski okraj g. Franjo Hernalvs, nadučitelj v Šoštanju; za marenberski g. Mihal Nerat, nadučitelj v Ribnici; za slovenjegraški okraj g. J. Barle, nadučitelj v slov. Gradcu; za okraj mariborske okolice gg. Müller, glavni učitelj v Mariboru in g. Rošker, nadučitelj v Lembachu, za slovenjebitrški okraj g. Mogé, učitelj v slov. Bistrici, za sv. lenarski okraj g. Unger, učitelj v sv. Lenartu; za konjiški okraj g. Peter Kapun, nadučitelj v Konjicah, za šmarijski okraj g. Matevž Šumar, učitelj pri sv. Vidu, in za gornjegradonski okraj g. Bauer, nadzornik v Čmureku.

(Za kmetijske napredovalne šole) na Štajerskem je kmetijsko ministerstvo za to leto 400 gld. dovolilo; ta denar se pa sme samo za učne pomočke na teh šolah porabiti, za kar naj se okrajni šolski sveti na štajersko kmetijsko družbo obrnejo. Učitelji takih šol so torej letos samo za „bog plati“ podučevali. —

(Čertek je prosti dan) po mnogih šolah na Štajerskem; novi učni načerti imajo pa pri razdelitvi ur za tedenske počitnice samo popoldneva v sredo in saboto. Ker je po kmetih, zlasti ondi, kjer je šola jako oddaljena, primernejše, da je čertek prosti dan, pitanje je, je-li smejó učitelji v tem odstopiti od „normalnih učnih načrtov?“ Prosimo razjasnila, slavno deželno šolsko svetovalstvo!

(O slovenskih učevnih knjigah) poroča „Šk. prijatelj v Za-

grebu, da se sestavlja čitanka za produžne škole po našoj (t. j. hervatski) čitanci za gradske produžne učione od Franja Klaiča, od god. 1868, i to po naročitom zahtjevu c. kr. ministarstva za bogoštovje i nastavu." O tem se hočemo bolj natanko informirati, da bomo vedeli poročati.

(Savinsko učiteljsko društvo) je od c. kr. namestnije v Gradci poterjeno. Želimo prav dober vseh novemu društvu, ki bode verle učitelje po savinski dolini združevalo v čversto celoto. Le naprej!

(Deželno učiteljsko skupščino) bodo imeli v letošnjih počitnicah tudi goriški učitelji.

(Pri izpeljevanji šolskih postav) so štajerski šolski sveti delavnejši, nego kranjski. 3. maja je bila nova postava poterjena, in 1. junija so učitelji po nekaterih okrajih uže dobivali svoje zneske po povišanih plačah.

(Štajerska deželna učiteljska skupščina). Bili smo denašnji uvodni članek že spisali, ko zremo sledeče, ki nam nekoliko vprašanja v onem spisu pojasnjuje: 1.) deželna učiteljska skupščina bode 23. septembra t. l.; 2.) na dnevnem redu bode razun že priobčenih točk tudi:

- a) določevanje učnega načerta pri nemškem poduku na dvojezičnih (utraquističnih) ljudskih šolah;
- b) določevanje učnega načerta pri eno- dvo- in trirazrednih, (kje so pa čveterorazredne? Ur.) ljudskih šolah s slovenskim učnim jezikom z ozirom na priobčene normalne učne načerte. O tem govorimo še prihodnjič.

(Naši protivnici) „L. Schulzeitung“ in „P. Zeitschrift“ se prav smešno jezite nad našim društvom. Perva meni, da so v osnovnem odboru samo Neštajerci, drugi argumentira v nekem „Eingesendet“ iz Hollermuess (v katerem kotu zgornjega Štajerja je ta kraj, nejsmo mogli izvedeti) tako-le: „Wie alle Vereine bis auf den Luttenberger in einem „steierischen Lehrerbunde“ vereinigt sind, ebenso ist unsere theuere Heimat eine ganze, untheilbare Steiermark und zerfällt nach der Natur in eine obere, mittlere und untere, in politischer Hinsicht aber bis jetzt in 19 Bezirkshauptmannschaften.“ „L. Schulzeitung“ i povemo da je v osnovnem odboru razen 4 ljutomerskih učiteljev (ki nejsmo baš Štajerci) še 13 učiteljev iz raznih okrajev štajerskega. Kje je pa zibelka teh 13 tekla, to preiskovati pa zopet „L. Sch.“ pripušćamo. Nemškemu učitelju iz Hollermuessa se pa kar čudimo, da zna tako logično misliti in tehtno dokazovati. „P. Zeitsch.“ je pa zelo pravična. „Zgornje-štajersko učit. društvo“ kar pri miru pušća, tudi sprejema od njega „vabila“ in „dopise.“ O našem društvu se jej pa je uže merzilo; ko se še nejsmo osnovalo. Pa kaj bi govorili, vsaj se poznamo.

(Dobro plačan) je urednik šolskega časnika, ki je glasilo učiteljskega društva v Hesiji. To društvo daje svojemu načelniku in uredniku lista, učitelju Schmittu 1400 gld. plače. Razen tega so mu podelili učitelji v znamenje hvaležnosti kupico, ki je bila polna 1000 srebrnih goldinarjev. (Nemško deželno učiteljsko društvo) se snuje na Českem. To bi moralo biti po-menjenji „L. Sch.“ in „P. Z.“ velik greh, ker se upa manjšina tudi gibati; vsaj „Učiteljsko društvo za slovenski Štajer“ našim nemškim kolegom nejsmo po volji.

(Znamenje časa) Turški minister uka je poprosil hervaško deželno vlado, naj bi mu naznanila učne načerte hervaških srednjih narodnih šol in tudi imenik ondi upeljanih učnih knjig, ker Turška misli po omenjenih načertih nove šole po slovanskih pokrajinah urediti in v obće organizovati. — Vederemo.

(Dunajsko šolstvo). Na Dunaji je bilo lansko leto 17 meščanskih in 80 narodnih šol, v katere je hodilo 45.582 otrok. Privatnih šol se je šćelo 41 s 10.162 učenci. Podučevalo je 120 katehetov, 681 učiteljev, 129 učiteljic in 142 industrijalnih učiteljic. Šćevilo za šćolo ugodnih otrok je bilo 53.422. Da je več šćolo obiskajoćih nego za šćolo ugodnih, to izhaja od tod, ker so hodili otroci tudi iz okolice v dunajske šćole in ker dekleta tudi po dokonćanem 14. letu meščanske šćole obiskujejo

(Pri „Lehrerbundu“ štajerskem) je zastopanih 28 učiteljskih društev z blizu 1000 družabniki. Samo „ljutomersko učiteljsko društvo“ se „Lehrerbundu“ še niti pridružilo. Ta „Lehrerbund“ bo imel v jeseni v Ljubnem (Leoben) svoj občni zbor.

(Zopet živi!) Vsled preranega naznanila zlobnega krivoverneža podajam predragim znancem in sorodnikom vest, da sem še pri življenju, ter tudi popolno zdrav. Nej se dakle dopolnila želja zlobneža, kateri je poročal v II. številu „Slov. učitelja“ da sem umerl, in kateri je baje želel, da bi že bil tam, od kjer nej vrnitve.

V Starem tergu dne 21. junija 1874.

Gustav Grosmann,

učitelj in tajnik pri mestni županiji v Ložu.*)

(Vabilo.) Okrajno učiteljsko društvo ljutomersko ima 16. t. m. ob 10. uri dopoldne v Središčni občni zbor. Na dnevnem redu je: 1.) Narodna šola in kmetijstvo. 2) Petje v narodni šoli. Po tem dokončanem zborovanju ima tudi sejo odbor „Učiteljskega društva za slovenski Štajer“, pri kateri se boče posvetovalo in sklepalo o „prvem občnem zboru „Učiteljskega društva za slovenski Štajer.“ K temu skupščinam se uljudno vabijo družabniki (oziroma odborniki) vseh društev, pa tudi drugi učitelji in šolski prijatelji bližnjih okrajev. P. n. gg. odbornike in sl. okrajna učiteljska društva se prosijo, da blagovolé do 16. t. m. poslati svoja menenja o 1. občnem zboru „Učiteljskega društva za slovenski Štajer.“

(† Anton Flis.) Nemila smert nam je prav na naglo pograbila dragega sobrata, g. Antona Flisa, verlega nadučitelja v Laškem tergu. Bolezen ga nej dolga mučila, kajti 11. junija bil je še pri učiteljski skupščini v Celji, 12. nam je še pisal listnico, a 20. je že vzel slovo od nas za veke. Ranjki je bil rojen l. 1814. v Gornjem gradu, doživel je torej lepo število 60 let. Služil je baje nad 40 let in samo v Laškem tergu 39 let. Da si ga nejsmo osebno poznali, vendar vemo — ker se nam je ustmeno in pismeno hvalil — da je bil eden najboljših slovenskih učiteljev. V dopisu iz Laškega v „Slov. Nar.“ od 24. jun. je prav lepo opisan. Tudi mi radi priobčili njegov životopis in njega delovanje na šolskem polju, ako bi ga kateri boljših znancev ranjcega nam poslati izvolil. Prosimo! Pokojni je bil lani in letos naročnik našega lista.

(Okrajno učiteljsko konferencijo) imajo učitelji kranjskega okraja 9. in učitelji ljubljanske okolice 22. t. m.

Razpisi učiteljskih služeb po Slovenskem.

Na Štajerskem: Učiteljska služba v Preborji (okraj Kozje) s 550 gld. do 15. jul. na kr. š. svet.

Na Kranjskem: Na ženski vadnici v Ljubljani službi dveh učiteljic, 1000 plače do 12. jul. na dež. š. svet. Služba učiteljska pri sv. Gotthardu blizu Trojan (kamniški okraj) s 500 gld. in stan. do 20. jul. na kr. š. svet.

Premembe v učiteljskem stanu po Slovenskem.

Na Kranjskem: G. Ivan Juvanec od sv. Vida 2. učitelj v Planini, g. Ivan Per iz Loškega Potoka učitelj v sv. Vidu, g. Ivan Grebenec iz Rateč na Gorenj. učitelj v Budanjah, g. Anton Berčič, iz Loža učitelj pri sv. Ivanu na Pivki.

*) Mi smo to vest izvedeli od Vašega nekdanjega kolega v Istriji, od g. učitelja Š. v Sv., kateri je dobil pismeno neresnično novico.

Ured.

Poslano.

V graški „Pädagogische Zeitschrift“ št. 17 se v necem dopisu iz Gradca (???) nekedo spravi na novoizhajajočega „Slovenskega učitelja.“ Posebno se jezi nad mano, kot mladeniču, ki je stoperv lansko leto prišel iz učiteljskega izobraževališča. Moja članka: „Zgodovina v narodnej šoli“ in kritika knjižice „Erzählungen aus der Geschichte der Steiermark“ mu kar ne dasta miru. Posebno se mu prederzno zdi, da sem si dovolil učiteljem mej drugim nasvetovati k r a n j s k i (sic) knjigi od Vertovca in Jesenka.

Na to odgovarjam, da sem omenjeni knjigi radi tega priporočal, ker sti slovensko pisani. Slovenski učitelj treba pri pripravljanji poleg nemških tudi slovenskih knjig, da se vsaj ve pri slovenskem predavanji izraziti, kar bi mu sicer bilo jako težavno. Jako potrebno pa je, da učitelj čita tudi nemške knjige (koje sem tudi priporočal, kar pa ovi bore dopisnik kar prezre), ker Nemci imajo veliko izverstnih zgodovinskih knjig, s čemur se Slovenci nikakor ne moremo ponašati.

Tudi druga notica se zdi dopisniku jako prederzna, kajti jaz (kot mladenič, koji se je stoperv lansko leto izšolal) si nikakor ne bi smel dovoliti, da bi prof. Krones-ovo knjižico kritikoval.

Na to se enkrat terdim, da je bilo p r a v t a k o, kakor sem pisal. Da so pa Štajerci Otokarja II. tudi čertili, je verjetno, kajti Štajerci so bili Nemci (kali?) a Otokar je bil — Slovan. Sicer mi pa indirektno prav daje oni dopis, kajti niti jednega faktuma mi ne more ovreči. Ker mu družih uzrokov primanjkuje, spravi se v svojej kratkovidnosti na tiskovne pomote.

Z nekakim veseljem mi v svojej oholosti zabavlja, da sem pisal v svojej nevednosti Jedensperg (1278). Vsak nestrasten človek, ki ve, da mi našega lista ne moremo tako uredovati, kakor n. pr. graški učitelji, ki stavcu lahko pod perste gledajo, da gotovo vsaka čerka prav stoji, ve, da se take pomote lahko urinó in da nastane iz Jedenspeig, Jedensperg. Čudim se le, kako je to, da oni boré nej videl Bele VI., kar je gotovo še večja pomota in je tudi tiskovna.

Ves dopis prav za prav ne velja stvari ampak mojej osebi, kar mi svedoči to, da dopis nej iz Gradca, ampak od tod, od koder sem tudi uže dobil surova anonimna pisma, ki so s tem dopisom popolnoma enaka. Če se jaz podpišem pod svoje sestavke, naj bi se tudi moj nasprotnik pod sestavke, koji so meni contra, a tega se revež boji, ker ima slabo vest. Videti je tudi iz tega dopisa, kako našim nemškim liberalnim (kali?) nasprotnikom predsedá „Učiteljsko društvo za slovenski Štajer“; kar zeléni so od jeze a vendar ne mogo družega storiti nego da zabavljajo, pujo in posamezne osebe napadajo, ker pač družega ne znajo, kar so uže pri dosto prilikah dokazali.

V Ljutomeru 24. junija.

Janko Žirovnik.

Prošnja. Lastnik lanskega „Učitelja“ prosi one p. n. gospode, ki so mu še kaj naročnine dolžni, da mu jo vendar enkrat poslata izvolé.

Lastništvo „Učiteljsko društvo za slov. Štajer“.

Za uredništvo odgovoren D. Lorcenc. — Tisek „Narodne tiskarne“ v Mariboru.